ПІДСУМКИ II МІЖНАРОДНЬОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОЛЕТАРСЬКИХ І РЕВОЛЮЦІЙНИХ ПИСЬМЕННИКІВ

Найважливіші наслідки II міжнародньої конференції пролетарських і революційних письменників у Харкові (6—15 листопада) є у відповіді на питання про *можливості розвитку пролетарської культури* (і літератури) до захоплення влади пролетаріятом у капіталістичних країнах. Безперечно, що *політичне* панування буржуазії є передумова й її *культурного* панування, що лише перехід влади до рук пролетаріяту створює умови, потрібні для вільного й розгорнутого розвитку його культури. Але таке твердження не має нічого спільного з ревізіоністсько-опортуністичними теоріями, що заперечують *усяку можливість* розвитку пролетарської культури у капіталістичнім суспільстві і надають пролетаріятові ролю нахлібника у буржуазної культури. Саме *так* вважають теоретики соціял-демократичного загону світового фашизму. Саме на це сходять тривіяльні гільферендівські теорії про «культурну демократію». Саме *це* проклямують тепер ренеґати комунізму на кшталт Тальґеймера, що повторяє—слідом за Троцьким,—що лише за соціялізму буде утворено велике мистецтво і що до цього моменту—навіть за диктатури пролетаріяту—пролетарське мистецтво робитиме тільки «перші кроки».

Правильно відповісти на поставлене питання можна тільки після уважної аналізи тих об'єктивних умов, в яких розвивається тепер культурний рух пролетаріяту в капіталістичних країнах. Ці умови істотно змінилися після імперіялістичної війни й надто за третій період повоєнного капіталізму. Різке загострення клясової боротьби, дальше загнивання капіталізму, фашистське переродження соціял-демократії, зміцнення комуністичної ідеології, що поширює свій вплив на дедалі більші шари пролетаріяту, — ось найважливіші обставини, що утворюють не тільки *можливість*, а й *доконечність самостійної* постави та самостійного розв'язання пролетаріятом кардинальних проблем в царині культури, мистецтва, літератури, як, певна річ, і в усіх інших царинах клясової боротьби пролетаріяту.

Треба також зважити на величезне значення *культурної революції в СРСР*, що справляє безпосередній вплив на клясову самосвідомість пролетаріяту в буржуазних державах і переносить

у західню Европу та Америку багато з своїх форм (робкорівський рух, «Синя блюза», тепер—досвід руху пролетарської літератури тощо).

Треба, нарешті, зважити й на кризу буржуазної культури, що поглиблюється й поширюється мірою наростання господарсько-політичних суперечностей, що їх годі розв'язати в рамках буржуазного суспільства. Буржуазна культура зайшла в глухий кут. Криза охопила всі її царини—і філософію, і природознавство, і мистецтво. Вихід з цього глухого куту буржуазна свідомість шукає на шляхах ідеологічної реакції. Щодо мистецтва більше, ніж коли б то не було, виправдуються Марксові слова про те, що капіталістичний спосіб виробництва «ворожий деяким галузям духовного виробництва, як от мистецтво й поезія». Буржуазний художник позбавлений тепер тих великих ідей, що тільки й можуть утворити справжнє мистецтво. Його лякає дійсність завтрішнього дня. Роля культурного двигуна й організатора, що сприймає й критично перероблює культурну спадщину, нагромаджену людством за попередні періоди його розвитку, переходить до *пролетаріяту*. Вже напередодні переможньої пролетарської революції пролетаріят утворює свою культуру, і зокрема свою художню літературу, хоча можливості їх розвитку, природньо, обмежені капіталізмом, хоча культурна гегемонія пролетаріяту здійсненна лише за його диктатури.

Міжнародній рух пролетарських і революційних письменників являє величезний інтерес з цього погляду насамперед. За три роки, що відділяють харківську конференцію від першої конференції в Москві, в русі сталися чималі здвиги. Уже тепер пролетарська література в низці капіталістичних країн (і надто в Німеччині), в силі протистояти буржуазній літературі. Уже тепер вона виступає як *провідна* сила щодо тих груп революційних дрібно-буржуазних письменників, які до неї пристають. Конференція в Харкові демонструвала єдність в основних принципіяльних питаннях руху. Але вона одночасно показала, що в окремих секціях є явні ознаки правих і ультра-лівих ухилів, які виявляються насамперед у питанні про ролю пролетарського комуністичного авангарду щодо революційних письменників, спільників пролетаріяту, що виходить з табору дрібної буржуазії.

За найяскравіший приклад такого опортунізму є діяльність групи *Барбюса* у Франції та редагованого ним журналу «*Монд*»,

де співробітничають агенти троцькізму, де-Мані, Вандервельде, буржуазні радикали й інші. Ось чому конференція поставила перед Барбюсом умови, що зводяться до вимоги швидко й рішучо відмежуватися від всих цих елементів. Нам хочеться вірити, що тов. Барбюс оцінить нашу критику, як вислів не ворожости, а бажання сукупно працювати.

Але опортунізм виступає і в *ультра-лівій* машкарі, виявляючись у формі *сектантства*, що на ділі відмовляється перевиховувати революційних спільників пролетаріяту літератури та працювати з ними. Такі тенденції є, наприклад, у частині наших американських товаришів, як існували вони в минулому у прибічників тов. Габора в німецькій секції. Конференція розгорнула боротьбу на *два фронти*, вказавши на праву небезпеку, як на головну, водночас підкресливши справжню небезпеку ультра-лівого сектантства. Згуртованість і зміцнення пролетарського комуністичного ядра, рішучий курс на висування робітників-письменників (і насамперед—з робкорівського руху), непримиренна боротьба з усіма ворожими пролетарській ідеології течіями та напрямками (у тому числі з дрібно-буржуазним пацифізмом, з псевдо-пролетарською, соціяль-фашистською та фашистською літературою), наближення до пролетаріяту літературних спільників з лав революційних письменників міської дрібної буржуазії та селянства—ось шляхи розвитку міжнародного об'єднання революційних письменників.

Це визначення набуває тим більшої ваги, що міжнароднє об'єднання ще мало зв'язано з революційно-селянською та національно-революційної літературою *в колоніяльних, півколоніяльних та аграрно-капіталістичних* країнах. На ділі об'єднання досі є більшою мірою европейське, ніж світове. Але розмах національно-революційного руху в колоніях та збільшення експлуатації селянства в капіталістичних країнах неминуче підсилять процес переходу на позиції Міжнародного об'єднання національно-революційних й революційно-селянських письменників із цих країн. Їхнє органічне включення в наш рух можливе лише на основі генеральної лінії об'єднання, однаково чужої і правому й ультра-лівому опортунізмові, на основі затвердження провідної ролі пролетарської літератури щодо її спільників. Зразок розуміння цієї ролі на данім етапі руху показує—в числі іншого — діяльність *німецької* секції Міжнародного об'єднання.

Слід підкреслити політичну вагу того факту, що конференція працювала в Харкові, столиці України, країни, що здійснює соціялізм і що дістала можливість вільного культурного розвитку лише в наслідок переможної пролетарської революції.

Пролетарські та революційні письменники світу розглядають свою діяльність як специфічну форму революційної практики клясової боротьби пролетаріяту. Саме через це за один з найважливіших підсумків конференції стала мобілізація пролетарський революційних письменників для боротьби проти воєнного нападу на СРСР, що його готує світовий імперіялізм. Зовсім недавно розкриття діяльности «Промислової партії» показало маштаби підготовлюваної інтервенції. Конференція віддала питанню про воєнну небезпеку особливу увагу, вона перетворилася на інтернаціональну перекличку письменників-революціонерів, одностайно—від комуністів до бельгійця Юбермона або англійця Хезлопа, зв'язаних ще з соціял-демократичними колами,—що заявили про свою готовість словами і ділом, зброєю письменника і зброєю революціонера обороняти країну будованого соціялізму.

Не тільки боротьба з *фашизмом*, а й боротьба з соціял-фашизмом, а й активна *оборона СРСР*, а й активна підтримка *визвольної боротьби пролетаріяту*—такий той прапор, що його розгорнула друга міжнародня конференція пролетарських і революційних письменників.

А. Авербах, Бела, Іллеш, А. Селівановський.

ВІДОЗВА

До революційних письменників усіх країн, до революційних письменників сільсько-господарського пролетаріяту й трудящого селянства, до робіткорів та селькорів.

Ми, делеґати 23-х країн, що зібралися в м. Харкові, на міжнародню конференцію, щоб обміркувати питання революційної літератури, вважаєм за свій обов'язок поділитися із закордонними товаришами тими враженнями що ми їх маємо в наслідок нашого перебування в країні рад та із тими постановами, які схвалила наша конференція.

Перш за все, ми стверджуємо, що досі у нас не було достатньо повної уяви про те, що діється в СРСР. Навіть для нас, друзів Радянського Союза, картина соціялістичного будівництва й культурної революції перевищила всякі сподівання.

У столиці Червоної України ми разом із робітниками та трудовим селянством брали участь у святах 13 річниці великого Жовтня.

Ми спостерігали ентузіязм українських робітників, бажаючих виконати п'ятирічний плян велетенського соціялістичного будівництва за чотири роки. Успішне виконання цього пляна зробить непохитним Радянський Союз—цю цитадель світової революції. Ми бачили українських селян, колишніх власників і дрібних виробників, а тепер у більшості колгоспників, які усвідомили необхідність об'єднання індивідуальних господарств, для того щоб закласти фундамента нового, кращого, колективного і культурного життя. Вони у цей урочистий день ішли лавами під гаслами—за суцільну колективізацію, знищення глитайні як кляси цієї останньої фортеці капіталізма, який перешкоджає трудовому селянству будувати нове соціялістичне суспільство.

Теперішня доба в СРСР є періодом розгорнутого соціялістичного наступу і переможнього завершення вирішальних клясових боїв із рештками капіталізму внутрі країни.

Теперішнє становище Радянського Союза вірно, коротко й чітко було зформульовано на XVI з'їзді ВКП(б) проводирем світового пролетаріяту тов. Сталіном який сказав: «Ми вступили в СРСР у смугу соціялізма». Побачивши велетенські успіхи робітників та селян Радянського Союза в справі будівництва соціялізма. зазнайомившись зі становищем робітничої кляси. зі знищенням безробіття, із культурною революцією, яка проходить і в місті і на селі, із досягненнями на фронті загальної грамотности, мистецтва, літератури, досягненнями в галузі побута, житлобудівництва для робітників тощо, —ми делеґати конференції не можемо не порівняти всіх оцих велетенських завойовань робітників та селян із тим, що твориться в нас у країнах капіталізму: безробіття, криза перепродукція, руйнація селянства, експлуатація капіталом труда у місці й на селі і постійна загроза війни, що лягає великим тягарем на плечі робітників та селян.

Робота пацифістів на Женевській конференції призводить до шаленного зростання озброєння, і пролетаріятові із селянством нічого чекати від цієї конференції крім ще збільшення податків на воєнні потреби і брехливих пацифістських промов. Ось чому ми революційні письменники, співучасники конференції постановили собі завданням упертіше й рішуче боротися проти капіталізму. проти імперіялізму, основна політика яких є політикою пригноблення, грабунку, особливо в колоніях, і підготування до нової війни.

Для того, щоби успішно впоратися із завданнями, що перед нами стоять, ми повинні в художніх творах ставити перед пролетаріятом і селянством ці питання й показувати на досвіді наших товаришів із Радянського Союза, як треба вирішати їх.

Поміж сільсько-господарчого пролетаріяту й тої частини трудового селянства, що терпить від капіталізму і може стати на революційну боротьбу під керівництвом пролетаріята, треба посилити роботу. Культурно-політичні й творчі досягнення селянства в Радянському Союзі доводять, які широкі можливості одкриті перед революційним селянством.

Ми закликаємо революційних письменників, що знають село і у своїх творах відбивають життя сільсько-господарського пролетаріяту та селянства об'єднатися й за керівництвом пролетаріята посилити організовану боротьбу за соціялізм.

Секція селянських письменників, що її буде створено при МБРЛ, має собі за завдання об'єднати й організувати тисячі сотні тисяч селянських кореспондентів і письменників на боротьбу із імперіялізмом, на боротьбу за пролетарську диктатуру, на боротьбу і захист Радянського Союза.

Могутньою зброєю—революційним словом, соціяльно насиченим художнім твором сміливим селькорівським дописом і активною участю в політичній боротьбі, ми закликаємо селькорів та селянських письменників рука об руку із пролетаріятом завойовувати умови для будівництва соціялістичного суспільства.

Ми закликаємо робітників і селянство завойовувати всесвіт.

Об'єднуйтеся для рішучої боротьби на художньому фронті. Створимо новий могутній загін революційної селянської літератури.

ВИЩЕ ПРАПОР КОМУНІЗМУ!

РЕЗОЛЮЦІЯ КОМІСІЇ МБРЛ У ПИТАННІ ПРО СЕЛЯНСЬКУ ЛІТЕРАТУРУ.

Сучасний підйом міжнародного революційного руху на основі крайнього загострення суперечностей імперіялізму йде в супроводі колосального зростання політичної активности, так у країнах розвиненого індустріялізму, як і в країнах аґрарних та напіваґрарних. На боротьбу з імперіялізмом підводяться, за проводом пролетаріяту, все нові й нові шари наймитства й знедолюваного, пролетаризованого селянства.

Поруч зі зростанням величезних революційних кадрів, що віддають себе політичній боротьбі, зростають і могутні культурні творчі сили, зокрема літературні.

Ці кадри можуть і повинні стати за один з резервів пролетарського літературного руху і наш обов'язок взяти на себе виявлення їх, об'єднання і підготовку для участи в спільній справі клясової боротьби зброєю художнього слова.

Активізація світового капіталізму на терені аґрарних взаємин, зростання військової небезпеки так у зв'язку з агресивною колоніяльною політикою, як і в зв'язку з соціялістичними успіхами в СРСР, що викликають шалену ненависть імперіялістів, загострення боротьби за вплив на селянство, що ведеться братніми компартіями проти соціял-фашизму, нові кольоніяльні конфлікти (Індія, Китай, Північна Африка, Південна Америка і ін.), посилення інтернаціонального зв'язку поміж організаціями сільсько-господарських робітників, революціонізуюче значіння успіхів соціялістичного будівництва в СРСР—все це неминуче ставить питання про міжнароднє об'єднання письменників революційного селянства й сільсько-господарського пролетаріяту.

Все більше й більше зростання ролі селянської літератури народів СРСР і потужне зростання творчих досягнень селянських письменників Радянського Союзу можуть бути за приклад всіх культурно-політичних і творчих можливостей, що їх відкриє створення подібних організацій в інших країнах, а тим дужче їх міжнароднє об'єднання.

Конечність створення таких організацій диктується також недостатньою, а подекуди й неправильною оцінкою ролі революційної селянської літератури, головно тому, що не враховується величезного значіння спільної праці й важливости здійснення пролетарського керівництва революційною селянською літературою, що зростає й розвивається.

На те все зважаючи, комісія в питанні про селянську літературу пропонує другій міжнародній конференції революційних письменників:

1) Створити при МБРЛ секцію літератури сільськогосподарського пролетаріяту й революційного селянства.

2) Звернутися в імені пленуму до революційних письменників усього світу, письменників сільсько-господарського пролетаріяту і революційного селянства, а також до селькорів і робкорів зі спеціяльною відозвою.

ПРО ЗАВДАННЯ СЕКЦІЇ.

1. Секція літератури сільсько-господарського пролетаріяту й революційного селянства створюється з метою об'єднання революційних селянських письменників і критиків, що беруть активну участь своїм художнім словом у боротьбі проти капіталістичного ладу, проти національної обмежености й шовінізму, проти буржуазного й фашистського впливу, проти так званого невтралізму й аполітизму в літературі, проти імперіялістичних воєн і готування до них, за пропаганду соціялістичних ідей, за зміцнення зв'язку між пролетаріятом і революційними загонами селянства, за зміцнення соціялістичного будівництва в СРСР і широку пропаганду соцбудівництва.

2. Для здійснення згаданих цілей, секція: а) організовує в окремих країнах філії революційних селянських письменників, звертаючи особливу увагу на колоніяльні країни, б) веде широко розгорнуту працю над створенням письменницьких кадрів з лав селькорів і робкорів.

в) В тісному контакті з пролетарськими літературними організаціями країни веде роботу по клясовому вихованню революційних селянських письменників і переводу їх на рейки пролетарської ідеології.

г) влаштовує з'їзди, конференції, виставки, мітинги, публічні виступи так в окремих країнах, як і в міжнародньому масштабові.

д) Збирає, вивчає й розробляє матеріял селянського революційного руху, як основного матеріялу своєї творчости.

е) Організовує переклади й видання кращих творів революційної селянської літератури, що сприяють переведенню в життя накреслених секцією завдань. Секція видає періодичні альманахи й має свій друкований орган.

є) Організовує пресу в напрямкові зміцнення революційного руху серед сільсько-господарського пролетаріяту й революційного селянства, зокрема широко знайомить селянство всіх країн з успіхами соціялістичного будівництва СРСР, що вперше у світовій історії довело можливість, за диктатури пролетаріяту, переходу малопродуктивного й дрібного індивідуального селянського господарства до великого колективного високопродуктивного соціялістичного господарства.

3. До секції селянської літератури МБРЛ входять представники письменників с.-г. пролетаріяту й революційного селянства від кожної країни й від літорганізацій радянських республік, а також представники Сельінтерну.

4. Ті, що вступають до членів філій, повинні:

а) захищати соціялістичне будівництво в СРСР.

б) визнавати клясовість структури сучасного суспільства і ту клясову боротьбу, що точиться в тому суспільстві.

в) визнавати керівництво селянством з боку пролетаріяту на всіх перехідних етапах боротьби з капіталістичним ладом за соціялізм.

г) визнавати необхідність відбиття цієї клясової боротьби в художніх творах і участи в боротьбі з військовою небезпекою.

5. Секція має представників в МБРЛ і вводить до свого складу представників від МБРЛ.

6. Секція заховує автономність у всій своїй практичній роботі, але загальне керівництво її діяльністю належить МБРЛ.

7. Для керування справами секції й переведення в життя ухвал Пленуму секції і з'їздів обирається Секретаріят.

БІБЛІОГРАФІЯ

М. Годованець. У колективі Байки. Вид-во «Книгоспілка» 1930 року ст. 60. Ціна 40 коп.

Здавалося байкарська форма художньої творчости вже зовсім занепала, і байка, як літературний жанр—почала зникати. З'явилися були навіть у літературі думки, що байка в наш час непотрібна зовсім, бо мовляв, це пережиток рабської епохи, традиції старих часів, коли правду можна було говорити лише «езопівською» мовою, що, нарешті, байка як літературна форма дуже вузька і в неї втиснути великі ідеї сучасности неможна (див. М. Беккер «Нужна ли басня» На лит. посту № 13—14 1928 р.; А. Лебединський —«Гумор і сатира в укр. літерат.»—передмова до книжки «Веселий оповідач» Вид. «Сяйво» 1927 р.). А проте, невеличкий загін байкарів щодалі збільшується: в рос. літературі—Д. Бедний, Іван Батрак, в білоруській літературі —Крапіва, Янка Купала, в українській Пилипенко, Ярошенко, Годованець; писав ще байки В. Пронова. Байкарська продукція росте, росте не тільки числом, а й своєю художньою та ідеологічною добротністю. Разом же з тим почався досить цікавий процес: обмін новою байкарською творчістю, байкарським досвідом—переклади сучасної байки з одної мови на другу: байки Д. Бедного частково на українську й інші мови, байки російського байкаря Батрака і білоруського—Крапіви «переказав» українською мовою С. Пилипенко і випустив окремими збірками, а деякі вже навіть другим виданням («Крапивині Байки»).

Отже виходить, реальна дійсність, факти, геть зовсім одкидають, «похоронні» про байку думки деяких літераторів і критиків. Та, власне, цього треба було й сподіватися, бо оті похоронні думки висловлювалися надто вже абстрактно, відірвано від сучасного життя, без достатнього розуміння діялектики літературного процесу. Літературний жанр, як відомо, не а щось стале та постійне для всіх народів і часів; в залежності від соціяльно-економічних і культурних умов він змінюється, деформується, залишаючи лише основні, найхарактерніші риси. Досить пригадати, яких історичних змін зазнала драма на шляху свого розвитку, та й байка Езопова зовсім не та, що байка Ляфонтенова... Отже, критики міркували, очевидно, формальними категоріями, розглядаючи літературний процес статично.

Теоретично й практично байка зазнала—і повинна була зазнати—великих змін: життя вимагало пристосувати цей літературний жанр, як і інші жанри, до нових завдань, до нових потреб. Чи відчули це сучасні байкарі? Чи пішли з своєю творчістю на зустріч новим завданням і потребам? Ось найголовніші питання, що стоять перед критиком і читачем. Недосконалість

форми, порушення принципів канонічної поетики щодо байки, не повинні ні лякати, ні спонукати до суворих вироків, часом надто поспішних. Майже вся нова сучасна літературна творчість проходила, і проходить ще й тепер, період шукання нових шляхів і форм, а одночасно період поступового удосконалення. Тільки так треба дивитися на весь літературний процес, в тім числі і на байку, не ставлячи її «поза законом».

Невеликий байкарський доробок в українській літературі, а проте чимало байок В. Пронози, С. Пилипенка, В. Ярошенка можуть бути не згіршим матеріялом за інший для збірників, хрестоматій, підручників тощо. Їхні байки незгірше правлять за зброю в клясово-революційній боротьбі, за інструмент в будівництві нового життя. А гостра сатира, колюча іронія, уїдливий гумор—найголовніший елемент байкарської творчости—в наш час ще довго будуть потрібні. Найістотніше ж те, що сучасна байка стала на правильний шлях: «загально-людські» мотиви старої байки виразно замінюються революційно-клясовими мотивами ширшого маштабу.

М. Годованець випускає вже третю збірку своїх байок («Незаможник Клим»—1927 р., «Парася на парастасі»—1929 р. і рецензована «У колектив»—1930 р.). В останню збірку автор умістив всі байки з збірника «Незаможник Клим», об'єднавши їх тематично й композиційно під назвою «Байкопоема про Клима», а також деякі байки з другого збірника, наприклад: «Плуги й Плужки», «Трактор», «Фортеп'яно і Сопілочка» і інш., (всі ці байки зазнали від автора більших чи менших змін та переробок), і додавши до них мало не десяток нових, випустив оцю збірку під назвою «У колектив», показавши його спрямованість і призначення. Як зазначає сам автор у своїй передмові, книжка випускається в світ на замовлення й бажання комунарів Волохівської комуни.

Всі байки уміщені в збірнику об'єднані тематично. В центрі їх колектив, а як атрибут до нього—«трактор», «плуги й плужки», новий побут, боротьба незаможника з куркулем тощо.

Байки охоплюють досить широко й всебічно життя сучасного села, малюють боротьбу старого з новим: людей, коней, плугів і тракторів, лопат і кочерг, культури й темряви. Байки Годованця декларують насамперед, що «в колективні не коняку клешоногу, а трактора кладуть в основу». Трактор мусить зробити справжню революцію в житті та побуті села, а тому з тривогою кричить Буланий:

Голубонько, біда!
Скоріше з колективу драла,—
Мені бо краще на край світу, жити,
Ніж тракторам служити.

(«Трактор»)

Давня старенька валов'яна сіва теж ремствує, бо

В колективі праця вже нова
Потрібна там сівалка, не сіва

(«Сіва»).

Навіть кочерга й лопата в претенсії, але у селянки готова відповідь і їм:

На біса вже здалась мені
І ти, і ти:
Та я ж давно вступила в колектив

(«Кочерга, і лопата»).

В основі цих і подібних байок лежить гумор. Там же, де змальовується клясова боротьба, автор вживає іншої гострішої зброї—сатири. Симпатії автора, розуміється, на боці нових активних сил і він їм дає єдину раду в боротьбі:

Візьміть собі науку —
Не приховуйте гадюку

(«Гадюка й півник»).

Бо «де куркулі улізуть в колектив, там справа напівшляху гине»... хоч свідомість сільської бідноти вже така, що «... не вчити бідняків розпізнавати шкідників». («Довгоносики»).

Свідомий того, що в період будівництва не завжди й не в усіх колективах буває гаразд, автор звертає увагу й на неґативні явища, пробуючи викривати й причини їх—

На жаль у колективі так бува:
Дурна як бубон голова
Про себе думає он як,
Забувши, що вона
Лише в гурті разомна і міцна («Заколесник»).

Широку байкарську панораму дає «байкопоема про Клима»—побут, боротьба і життя нового села тут відбито досить повно, але надто примітивно і прямолінійно.

Наведених прикладів здаэться досить, щоб зробити деякі висновки. Позитивна сторона рецензованих байок полягає насамперед в їхній актуальності, виразній настановленості і з цього погляду вони досягають авторової мети—бути «за скромну цеглину в соціялістичній перебудові сільського господарства», подекуди визначаються влучні алегоричні образи, що становлять певну художню цінність і можуть мати ширше застосовання («Заколесник», «Гадюка і Півник» та інші).

Але з другого боку, байки М. Годованця мають і хиби. Найбільша з них є, порівняна, вузькість схем, що не можна в них вкласти якнайбільшої суми суспільних чи природніх явищ і випадків, а це ж одна з найголовніших властивдостей справжньої байки. «Байка за влучним виразом Потебні,—це крапка через яку можна провести скільки завгодного ліній». Ну, коли не «скілько завгодно», то принаймні багато. декілька, а з байками Годованця не завжди це зробити можна. Далі, «мораль» байки у Годованця надто довга і конкретна, наприклад:

Сільський актив!
Від злиднів і всіляких бід
Твій колектив
Найкращий громозвід

Іноді мораль розмірно становить мало не половину байки («Образливий Максим»), а конкретність і деталізація для байки взагалі—речі непотрібні. Лаконічна фраза, прислів'я для моралі доречніші. Діялог іноді надто розтягнутий («Віз і трамвай» «Не бог не Ахтоном»); не завжди панує звучна й соковита рима, не зовсім добре з мовою, подибуємо: «краски», (але тут же «фарбоване») «ідуть протепом», «рукти», «християнин», «во своясі», «знацця»—неможна це вважати за стилізацію. В байках мова повинна бути може більш чиста, звучна як в іншому літературно-художньому творі.

Само собою розуміється, що більшість цих хиб продиктовано до певної міри основним настановленням автора—дати байку для селянина, селянина-колективіста, і на теми власне переходового часу. Та все ж це звужує їхнє значіння, не становить їхньої літературної довговічности. Але ми знаємо, що у Годованця є і такі байки, що безперечно будуть довгий час успішно конкурувати з байками інших байкарів нового часу («Музика», «Сичі», «Хміль та Лозина», «Осет», «Парася на парастасі» і інші).

Ст. В—ко.

П. Вільховий. Зелена фабрика. Книга перша. Плужанин, 1930 р., стор. 139, ціна 65 коп.

Нині, коли робітнича кляса й бідняцько-середняцьке колективізоване селянство за проводом партії напружує всі сили у боротьбі за виконання промфінпляну, за здійснення п'ятирічки; коли всі засоби громадського впливу—преса, мистецтво, наука, кіно, радіо—мають бути мобілізовані на служіння великим історичним завданням реконструктивної доби; коли і на долю художнього слова припадає почесна роля активного учасника у боротьбі за ударні темпи в нашій господарській роботі,—в цей час доводиться констатувати прикрий факт: *відставання художньої літератури від темпів соціялістичного будівництва.* Факт, що має тенденцію набути характеру серйозного прориву на літературному фронті.

Секретаріят РАПП'у у своєму листі про розгортання творчої дискусії не шкодує дошкульних слів для характеристики цього відставання:

«Треба зі всією рішучістю, з більшовицькою прямотою й огидою до всякого прикрашування фактів визнати, що пролетлітература стоїть перед небезпекою опинитися в хвості батальйонів, які викорчовують останнє коріння капіталізму в нашій країні і штурмують капіталістичне суспільство у всьому світі. Треба визнати, що пролетлітература, не зважаючи на явно накреслений перелім, ще не є такий загін соціялістичного будівництва, який, ідучи нога в ногу з аванґардом робітничої кляси, міг би брати участь у керівництві соціялістичною будовою, передбачаючи процеси, сиґналізуючи партії та кляси про нові явища й тенденції, попереджаючи про прориви. Пролетлітература ще не стала в руках кляси й партії знаряддям перевірки наявного у розпорядженні кляси людського матеріялу і активним фактором його перебудови, що сприяє утворенню нових кадрів потрібних пролетаріяту активних будівників соціялістичного суспільства. Вона ще не уміє у формі художніх образів

показувати основні тенденції розвитку дійсности, зростання в ній соціялістичних елементів, що перемагають опір елементів капіталізму» *)

Цю гостру характеристику, mutatis mutanbis, можна застосувати й до пролетарсько-селянської літератури. Тоді, як на наших очах виросли, міцніють і народжуються тисячі нових колективів, що ламають старий уклад господарювання й побуту; тоді, як передове бідняцько-середняцьке селянство круто повернуло на нові історичні шляхи—шляхи колективізації; тоді як перед колективізованим селянством щодня, у процесі його соціяльної практики руба постають десятки пекучих проблем,—багато наших письменників тимчасом спокійнісінько собі ще й досі копаються у питаннях громадянської війни, а в кращому разі—дійшли тільки до відновного періоду.

Відставання недозволенне. Треба рішуче привернути увагу робітників пролетарсько-селянської літератури до цього прикрого факту з тим, щоб його якнайшвидше ліквідувати.

В аспекті всього сказаного треба розглядати рецензовану книжку П. Вільхового. Тут треба сказати, що проти багатьох фактів пролетарсько-селянської літератури «Зелена фабрика» відзначається тим, що вона найменше відстає від завдань сьогоднішнього дня. За основну тему твору править організація машиново-тракторної станції і клясова боротьба на селі, що розгортається навколо цієї справи. Тема нова, мало висвітлена й дуже потрібна. Але й тут маємо певне відставання, а саме: вже кілька років машиново-тракторні станції провадять уперту роботу коло розорювання меж дрібно-власницьких господарств, уже нагромадили великий досвід, а тимчасом «Зелена фабрика» змальовує тільки процес її організації, підготовні роботи. Щоправда, автор у кінці твору подає бігло роботу старої машиново-тракторної станції, на яку їдуть делеґати з села Костянтинівки, щоб пересвідчитися у вигодності нових форм господарювання. Та цього не досить Пора нам уже мати твори, що всебічно, глибоко відображають огнища соціялістичної господарської культури на широких чорноземних ланах.

Автор обіцяє зробити це в другій частині своєї повісти, та це мало нас тішить. Подібне ми мали в «Тракторах» Павла Хуторського: там теж автор показав лише перші кроки машиново-тракторної станції, а увесь процес роботи її залишив для другої книжки. Минуло вже два роки, а другої книжки так ми й не маємо. До речі, коли рівняти «Зелену фабрику» Вільхового з «Тракторами» Хуторського, то перша має великі переваги перед другою. Коли Павло Хуторський клясову боротьбу на селі навколо тракторизації показав дуже схематично, плякатно, коли він майже не запримітив такої значної постаті на селі, як середняк,—то П. Вільховий розгорнув широку картину клясової боротьби в конкретних формах. Всі вагання відсталого бідняка й середняка щодо соціялістичної перебудови тут художньо розкриті. За центральну й найвдалішу частину твору є загальні збори села, на яких обмірковується питання про договір з машиново-тракторною

*) «Литературная газета», № 45, 4 жовтня 1930 року.

станцією на обробіток землі. Тут з глибоким знанням конкретної дійсности автор розкрив поведінку всіх клясових прошарувань села, починаючи від передового свідомого бідняцтва й кінчаючи підглитайником та глитаєм.

Автор усі компоненти твору підпорядкував основній його цілеспрямованості: довести перевагу соціялістичних форм господарювання перед індивідуальними й показати, якими різноманітними засобами куркуль бореться проти соціялізму. Всі побутові картинки, всі, здавалося б, випадкові діялоги, ввесь натюр морт,—все це служить одній меті. З цього погляду можна виправдати дуже довгі промови на загальних зборах села голови сусідньої комуни і директора станції діда Максима. Для виробничо-соціялістичного жанру ці елементи цілково дозволені.

Велика позитивна риса твору ще й в тому, що автор показав у ньому правий опортунізм на практиці в особі секретаря сільського партосередку Мазюпи, розкрив у конкретних формах роботу виїзної редакції, змалював тип підкуркульника, показавши його, сказати б генеалогію, тобто ті конкретні умови, в яких народжується підглитайник. Образ підглитайника, колишнього партизана й активного незаможника, діда Кашики, поруч Микитенкового Малоштана, надовго залишиться в нашій літературі.

Але (скрізь це прокляте—але) тут треба відзначити й багато художніх вад, що їх коріння ховається в творчій методі автора. Вільховий не відійшов від наївно-реалістичного фотографування дійсности і в цьому своєму творі. Відсутність типізації, художнього добору фактів, належних художніх узагальнень на багато зменшують художність «Зеленої фабрики». За ваду треба визнати і багато раз уже уживаний штамп: глитайська вечірка як політичні збори. Дуже штучна зав'язка твору—зустріч Мазюпи, що повертається з опозиційних зборів, з дідом Максимом, так само як і поява останнього у Костянтиновці: просто покинув свою роботу, взяв палицю в руки і пішов як баптистський проповідник, нікому нічого не сказавши, ні з ким своїх намірів не погодивши, в село Костянтинівку. Здається, партійці, а тим більше відповідальні (а дід Максим—член окружної контрольної комісії), так не переходять з місця на місце з свого першого бажання. Така промовиста зав'язка як зустріч діда Максима з Мазюпою, так і осталася невикористана для дальшого розгортання сюжетної тканини. Взагалі треба сказати, що Вільховий не вміє ще будувати міцного сюжету, так само, як не уміє художньо типізувати свій матеріял. Цих вад у своїй другій частині йому конче треба позбутися.

В. Заєць

„У ПЛУЗІ"

ХРОНІКА

ПИСЬМЕННИКИ—ДО РАДГОСПІВ І КОЛГОСПІВ

Для проведення призову ударників соціялістичних ланів частина плужан виїхала до радгоспів і колгоспів. П. Хуторський виїхав до радгоспу «Гірник № 2» на Артемівщині, А. Головко—до радгоспу «Червоний Перекоп» Каховського району та до колгоспу «Перемога наймитів» Британського району, Я. Ковальчук—до польських колгоспів на Проскурівщині

О. Свекла—до колгоспу «Слободзея» в АМСРР, Баумгерінє—(німецька секція «Плугу») до Спартаківського німецького району, Мюллер (студієць)—до Канадської комуни на Одещині, В. Ґжицький—до «Колгоспкомбінату» Слов'янського району. Мають виїхати пізніше: В. Худяк—радгосп «Степовий Велетень», М. Дукин—комуна «Кім» на Ізюмщині. Разом з плужанами виїхали члени літгрупи «Трактор»: (Холош, Даниленко, Солодченко) та декілька студентів Харківського інст. педпрофосвіти для переведення роботи в радгоспах.

Виїзд цей організувала спілка «Плуг» разом з Укрколгоспцентром та ВУК'ом Сільгоспробітників.

Письменники на місцях мають провадити призов ударників у літературу, організовувати літгуртки, розпочати працю з ними, допомагати окремим ударникам у їхніх літературних спробах висвітлити в окремих творах ударництво, соцзмагання, боротьбу за виконання промфінпляну, за перемогу колективізації, організовувати стінгазети й багатотиражки. Термін перебування—пересічно 1½—2 декади. На місцях письменники увімкнуться в поточну роботу місцевих орг-цій, зокрема письменники мають виконати певні доручення ВУК'у СГЛР і Укрколгоспцентру, *взявши участь у звітно-перевиборчій кампанії та в піднесенні нової хвилі колективізації.*

Радгоспи й колгоспи Харківської округи ослуговує безпосередньо Центральна студія «Плугу» з літгрупою «Трактор». Вже зроблено декілька виїздів. До радгоспу «Червоний Велетень» виїздила бриґада в складі: т.т. В. Штангеля, А. Панова, А. Головка й М. Дукина («Плуг») В. Коряка (ВУСПП), Гавриленка, Даниленка, Солодченка, Дорожка та Ґіщука («Трактор»). Бриґада влаштувала літературний вечір з доповіддю т. Коряка про В. Блакитного. В цьому радгоспі закладено читацько-рецензентський гурток і прикріплено для роботи т. Красильника («Трактор») Заснувався також літературний гурток у Комуні ім. Леніна, що вже й розпочав свою роботу. Працює з гуртком т. Солодченко («Трактор»).

В КРИТИЧНІЙ СЕКЦІЇ «ПЛУГУ»

Критична секція перебудовує свою роботу в трьох напрямках. А саме: в напрямку обслуговування призову ударників, самокритики творчости членів «Плугу», розробки теоретично-методологічних питань. Розроблено програму для літгуртка при радгоспі й колгоспі, а також бібліографію до неї. Розпочато підготовку видання серії брошур для літгуртків і розподілено теми поміж такими членами секції: «*Літгурток та його робота*» — А. Панів 2. «*Політика партії в літературі*»—С. Пилипенко. 3. «*Літературний фронт за доби реконструкції*»—Ю. Савченко. 4. «*Що таке література*» — Ю. Лавріненко. 5. «*Художня мова*» — А. Панів. 6. «*Художній нарис*»—М. Дукин. 7. «*Робота письменника над прозою*»—В. Заєць. 8. «*Техніка вірша*»—А. Панів. 9. «*Що треба знати драматургові*»—Д. Грудина. 10. «*Стиль і творча метода пролетарсько-селянської літератури*»—Заєць і Лавріненко. 11. «*Куркульська література*»—А. Ярмоленко. 12. *В боротьбі за марксистську критику*»—С. Пилипенко.

Брошури мають бути невеликі розміром, популярно викладені. Термін написання—1 лютого 1931 року. Виділено також товаришів для організації консультаційних бюр і роботи в них при журналах: «Плуг» (т. Лавріненко), «Трактор» (т. Заєць), «Sturmcshnitt» (т. Фітнер).

Щодо другої галузі роботи—самокритика —секція розробляє низку доповідей про окремих письменників—плужан. Найближчого часу секція має поставити доповіді про таких письменників: В. Нефелін (допов. т.т. Ярмоленко й Солодченко) П. Вільховий (Заєць і Педик) В. Ґжицький (Ю. Савченко) та ін.

З третьої галузі роботи—критична секція розробляє на найближчий час такі доповіді: «Творча метода, основні жанри і стиль Плугу» (Ю. Сав-

ченко), «Проблеми селянської літератури» (Ю. Лавріненко), «Куркульська література, її тенденції і впливи» (А. Ярмоленко), «Німецька пролетарсько-селянська література на Україні (Фіхтнер), «Боротьба за творчу методу в пролетарській літературі» (Заєць).

В ЦЕНТРАЛЬНІЙ СТУДІЇ ПЛУГУ

Студія збирається щодекади (5, 15, 25)). До складу студії увійшли члени літгуртка при курсах підготовки наймитів до ВИШ'ів (станція Мерефа), комунари з літгуртка при комуні ім. Сталіна, робітники з радгоспу ім. Фрунзе, літгрупи «Трактор». Студія проводить вже місяць плянову працю. Розроблено такі теми: що таке література, література і клясова боротьба політика партії в літературі, літературний фронт доби реконструкції. Спеціяльні збори студії (15 грудня) були присвячені пам'яті Василя Еллана (Блакитного), де доповідь про В. Блакитного зробив т. *Коряк*.

На останніх зборах студії, члени німецької секції «Плугу» т.т. Рудольф і Марія Кальтофен, що живуть у Німеччині (Дрезден) і подорожують по СРСР, зробили коротеньку доповідь про стан робітництва й наймитства у капіталістичному сільському господарстві Німеччині й Еспанії (де ці товариші останнім часом подорожували) та про спроби літературного робітничого й наймитського руху під п'ятою капіталу.

ПЛУЖАНИ В «ЛОЧАФ».

Письменники Сава Божко й Василь Минко виїхали з бриґадою ЛОЧАФ'у по військових залогах для переведення призову ударників до ЛОЧАФ'у і для культобслуговування поточних громадсько-політичних кампаній.

Взагалі «Плуг» активно відгукнувся на створення ЛОЧАФ'у. До складу ЛОЧАФУ вступило чимало письменників-плужан, як: Пилипенко, Штангей, Головко, Минко, Дукин, Божко, Загоруйко, Косарик-Коваленко, Д. Гуменна, Г. Яковенко, А. Панів та ін.

ПРАЦЯ НІМЕЦЬКОЇ СЕКЦІЇ «ПЛУГУ».

Вийшло п'ятеро чисел журналу «Штурмшрітт». Друкується № 6—7. Нерегулярність виходу «Штурмшрітту» з'ясовується відсутністю постійного штатного робітника в редакції. Секція вжила заходів, виділивши одного товариша на постійну роботу в редакцію і тепер взялась за ліквідацію «прориву».

На початку жовтня секція взяла шефство над колгоспами першої сільради німецької суцільної колективізації на всій Волинщині — село Стара Буда (Пунівського району), в якому є 6 колгоспів і одна комуна ім. Карла Лібкнехта. Робота першого періоду у підшефних колгоспах полягатиме в постачанні їхнім червоним куткам літератури, в організації літературно-рецензентського гуртка із колгоспників та комунарів. Секціям цим практично розв'язує гасло: «ударників до літератури». На весну накреслено виїхати спеціяльній бриґаді до підшефних колгоспів села Стара Буда.

Більшість членів секції Харкова працює в центральній Студії «Плуга», при чому буде проводитись паралельна робота німецькою мовою в так званому підсемінарі. Таких підсемінарів буде утворено два: в Молочан-

ському та Хортиці, за базу яких правитимуть літгуртки, що там є. Перед секцією стоїть питання про постачання цим семінарам потрібної літератури.

Крім студії, для письменників початків дається широка консультація в журналі «Штурмшрітт» формою низки статтів на базі книжки А. Крайського «Что надо знать начинающим писателям» та спеціяльних критико-рецензентських статтів.

РОБОТА ЧЛЕНІВ СЕКЦІЇ.

Д. Шеленберг—в «Штурмшрітті» № 6—7 друкує пролог п'єси «Один день», написаної віршем. Тепер працює над другою частиною свого роману «Спрагла земля».

Г. Бахман—в «Штурмшрітті» друкує уривок із п'єси «Герць». П'єсу написано для великого театру і її видає Центрвидав.

Г. Фіхтнер—дав кілька нарисів для газет та журналу «Штурмшрітт». Готує двоє оповідань, працює над романом «Республіка молодих» ,що розрахований на 8—10 друкованих аркушів.

А. Кончак—дав кілька нарисів, надрукованих в «Юнгштурмі». Підготував до друкру п'єсу на три дії «На сто відсотків». Тепер пише оповідання про колективізацію.

Ф. Фондіс—працює над оповіданням «Гріхи батьків».

Г. Фішер—написав ескізне оповідання «Вчора й сьогодні», надруковане в «Штурмшрітті» № 4—5. Тепер працює над матеріялом для театру малих форм за взірцями «Синьої блюзи». Слід відзначити, що ця форма творчости для німецького села цілком нова, а відтак і складніші завдання, що стоять перед молодим початківцем.

В. Баумгертнер—написав оповідання «Жнива», і інсценовку для піонерської сцени присвячену перевиборам сільрад і тепер готує оповідання для дітей.

Р. Ган—дав цілу низку нарисів із колгоспного та комсомольського життя, надрукованих в літсторінці «Юнгштурм».

ЛІТЕРАТУРНО МИСТЕЦЬКА ХРОНІКА ПІВНІЧНОГО КАВКАЗУ.

◆ 29-го грудня відбудеться пленум Краєвої ради ВОКП'у в якому візьме участь повнотою українська секція. Пленум Центральної ради ВОКП'у призначено на 5-е січня 1931 року в Москві. На пленумі забезпечено представництво від українських письменників Північного Кавказу

◆ Наприкінці грудня в Ростові відбудеться нарада українських секцій ВОКП'у і СКАПП'у, що обмірковуватиме поточні питання українського літературного руху на Північному Кавказі.

◆ Накладом видавництва «Северний Кавказ» вийшов з друку український літературний художній збірник до перевиборів рад. Збірник містить вірші, п'єси, частівки та інший агітматеріял для естради. Матеріял для збірника написано в порядку самомобілізації Ростовської літгрупи.

◆ Цими днями здано до друку літературно-художній альманах № 1 — орган українських секцій ВОКП'у й СКАПП'у. В альманасі беруть участь такі товариші: Добровольський, Михаєвич, Луценко, Зайченко, Оліянчук, Москаленко, Южний, Волин, Розуміенко, Ніценко, Прийма, Очерет та інші.

◆ Після декотрої перерви поновлено видання журналу «Новим Шляхом». В журналі чимале місце відводиться літературному відділові. Перший номер вийде на початку січня 1931 р.

◆ Літературні організації СКАПП і ВОДП розпочали кампанію за призов ударників у літературу. В кампанії беруть участь і українські секції обох організацій.

◆ 16-го грудня в Харкові відбулося засідання, колегії Наркомосу УСРР, на якому вислухано доповідь тов. Чапали «Культурне обслуговування українців Північного Кавказу» Колегія ухвалила:

1. Дати Північному Кавказу 100 педагогів для роботи в школах Соцвиху, що українізуються.

2. Дати українцям Північного Кавказу не менше, як 100 місць у ВУЗ'ах України в новому учбовому році.

3. Відпустити Українській секції СКАПП'у 1500 карбованців для видання літературного альманаху.

4. Відрядити в розпорядження Крайнаросвіти П. К. 10 відповідальних робітників на роботу в районних політосвітніх установах.

5. Дати трьох наукових робітників Кубанському Педагогічному Інститутові.

6. Взяти на облік всіх студентів кубанців, що закінчили ВУЗ'и на Україні й послати їх в розпорядження Північно-Кавказької Крайнаросвіти для використання на роботі в Краї.

ЦК КП(б)У ухвалив відрядити на Північний Кавказ 10-15 журналістів для роботи в районних газетах, що українізуються.

НАД ЧИМ ПРАЦЮЮТЬ ПІВНІЧНО-КАВКАЗЬКІ ПИСЬМЕННИКИ?

◆ *Луценко І.* Накладом Крайнацвидаву вийшла поема «Темпи». Здав до друку п'єси: «Песиголовці», «Ми ударники» та оповідання «Чудна хвороба». Працює над дитячою повістю «Сталеві руки».

◆ *Михаєвич М.* Вийшли з друку повісті: «Станичні заграви» та «Вогні в Поліссі». Здав до друку віршовану поему «Перекоп» та збірку поезії «Антени». Повість «Станичні Заграви» перекладається на руську мову. Працює над романом «Опортуніст».

◆ *Оліянчук П.* Накладом Центровидаву вийшла збірка поезії в «Гаражах днів». Виготував другу збірку поезій. Склав договора з Центровидавом на збірку оповідань із життя та побуту машиново-тракторних станцій. Склав пляна на велику повість з життя лісових робітників, що висвітлюватиме шкідництво в лісових підприємствах, за матеріялами шкідництва Київської та Волинської лісоуправах 1929 року.

◆ *Волик О.* Здав до друку збірку нарисів.

◆ *Чапала Ф.* Здав до друку збірку про українізацію на Північному Кавказі.

◆ *Таран Ю.* Вийшов з друку нарис «Українська література на Північному Кавказі». Головну увагу в книжці приділено сучасній українській літературі. Пише статті на поточні літературні теми.

◆ *Добровольський* С. Роман ,«Маяк», що його друкуватиме ДВОУ перекладається російською мовою й незабаром вийде накладом видавництва ЗІФ. Здав до «Плуга» повість «Мишкова балалайка». Опрацьовує сюжет для роману з імперіялістичної війни.

◆ *Розумієнко П.* Здав до друку збірку нарисів «Сади». В Краснодарі виходить його збірка поезій.

◆ *Прийма.* Виготував до друку збірку віршів.

◆ *Очерет.* Накладом ДВОУ вийшла збірка віршів.

◆ *Коржевський Ю.* «Северный Кавказ» видає п'єсу «На шляху». Працює над кіно-сценарієм «Земля парує».

П. Л.

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА
№

Редколегія: В. Гавриленко, А, Головко, В. Нефелін, А. Панів,
С. Пилипенко, Ю. Савченко, В. Штангей.
Відповідальний редактор С. Пилипенко.

ЗМІСТ

ЖУРНАЛУ „ПЛУГ“ ЗА 1930 РІК

КРАСНЕ ПИСЬМЕНСТВО

	№№	Стор.
а) художня проза		
Алешко.—Моторний	II	3
Алешко.—Созівський Ярмарок	III	6
Бедзик.—Чудо	VIII-IX	43
Вільховий.—Зелена Фабрика	V	3
„ „ „	VI	3
„ „ „	VII	31
Гойдар.—Поцілунок божевілля	III	33
Гойдар.—Застіжки Сун-Фо	VII-IX	61
Голд.—Матір з Іст-Сайду	I	32
Головко.—Епілог до повісти „Бур'ян“	IV	3
Гордон.—У новій шкурі	VI	37
Грудина Дм.—Десь від порогів верств за сорок	XI-XII	86
Гуцало.—Хліб	X	39
Дукин М.—Останній запорожець	IV	17
Дукин.—На берегах Перестрибки	VIII-IX	32
Дукин.—Без протоптаних стежок	XI-XII	56
Загоруйко.—У селі Гаврилівці	II	73
Кальницький.—Людина та її рука	V	38
Капустянський.—Бермінводи	VIII-IX	94
Клен.—Вороні ночі	V	59
Марчевський М.—Село Лазарево	X	34
Матеус.—День 23	III	16
Минко.—Я вбивця	X	28
Нефелін.—Стайня	I	42
Нефелін.—Туга	VIII-IX	74
Новіков.—Танк	XI-XII	7
Орисіо.—Першу атаку відбито	V	57
Орисіо.—Христос	XI-XII	16
Орлівна.—В гостях у канатниць	III	55
Орлівна.—Бабський бунт	VII	3
Орлівна.—Ярове	X	3
Пилипенко.—Висмоктав	VIII-IX	3

	№№	Стор.
Сніжний.—В Ободівській комуні	XI-XII	29
Темченко.—Не в той час	II	43
Цукер.—Іван Стегаєв	III	28
Штангей.—Злотий	II	27
Штангей.—Лицар і характерник	III	21
Шиманський.—Рейдом на Вінницю	IV	41
Яковенко.—Історія чотирьох назов	I	3

б) поезія

Алешко.—Колона кінна	IV	12
Басок.—Верба цвіте	III	15
Басок.—Смугляві дні	VII	30
Батрак.—Квочка і бджола	II	41
Ведміцький.—В завірюху	I	57
Ведміцький.—Вугіль	II	66
Ведміцький.—Затони бурують	V	37
Ведміцький.—Тростянець. Шевченків дуб	X	38
Годованець.—Віз і трамвай	IV	39
Годованець.—Верстатка та кліше	VIII-IX	78
Інгульський.—Розорюють межу	V	56
Калиновський.—Осінній малюнок	X	26
Кожушний.—Пісня відваги	XI-XII	28
Кононенко-Максим	XI-XII	15
Орисіо.—Літературні пародії, шаржі та епіграми	II	72
„ „ „ „ „	VI	69
„ „ „ „ „	VIII-IX	79
Панів.—Дим над Хортицею	III	32
Панів.—Ми стоїмо на варті Дніпрельстанів	XI-XII	5
Пилипенко.—Ванькові диби. Діямант	VII	58
Приблудний.—Когут	I	30
Сніжний.—Сільський вчитель	VI	36
Чміль.—Працювали ми	VIII-IX	41

СТАТТІ

Божко.—Вступне слово до літературних судів	III	78
Бульбанюк.—Панас Мирний	II	77
Довгоярський.—Замість передмови до збірника „Глитай“	X	87
Заєць.—Плужани на ділянці великої форми	VI	61
Жгенті Бесі.—Література радянської Грузії	V	72
Лавріненко.—Проти обоження великого богоборця	III	59
Лавріненко.—Проблема стилю	VIII-XI	97
Лімановський—Білоруська література сьогодні	XI-XII	100
Ревякін.—Російська селянська пожовтнева література	I	58
Сашко.—Шкідлива критика	VI	77

	№№	Стор.
Старинкевич. — Повстання й любов у поезії В. Сосюри	III	68
Ярмоленко.—Дев'ятсот двадцять дев'ятого	IV	53
Ярмоленко.—Плужанська новеля	X	70
Ясен.—Гегемонія по-київському	VII	85
Ясен.—Проблема стилю за Редінґом	X	84

БІБЛІОГРАФІЯ

Божко.—Микола Горбань. Козак і воївода	II	89
В-ко—Годованець. Байки	XI-XII	20
Г. Д.—Гр. Коцюба. Змова масок	I	73
Довгоярський.—Остап Вишня. Сійся, родися	II	87
Заєць.—Д. Донченко. Дим над яругами	II	91
Заєць.—Загоруйко. Огні. По той бік греблі	III	90
Заєць В.—Вільховий.—Зелена фабрика	XI-XII	123
З. В.—О. Свекла. Петря Слимак	VII	87
Капустянський.—Пилипенко. Батракові байки	V	92
Капустянський.—Яковенко. Три елементи	III	87
Капустянський.—Різниченко. Подорож до землі невідомої	VI-I-IX	130
К. Я.—Павло Темченко, Дурисвіти	IV	91
Криворучко.—Басок. Розорані межі	VIII-X	128
К. В.—Грицько Григоренко Твори. Т. І.	I	71
Лавріненко.—Луценко. Кубанський провесень	I	72
Лавріненко. — Антоненко - Давидович. Землею українською	III	85
Текучан.—Загоруйко. Дві сили	VI	83
Шиманський.—Яків Ковальчук 17...13	IV	92
Ярмоленко.—Ледянко. На-гора. В імлі позолоченій	I	74
Ярмоленко.—Хуторський. Золота яма	VI	80
Ясен.—Гримайло. Вітрила піднято	VII	88

МАТЕРІЯЛИ V З'ЇЗДУ „ПЛУГА"

Резолюція січневого пленуму ЦБ	I	69
Проєкт статута пролетарсько-селянських письменників Плуг	I	82
Декларація літгрупи Трактор	V	84
V. З'їзд Плуга	V	86
Революції V З'їзду	V	90
Творчий шлях пролетарсько-селянської літератури	VI	71

Центральна Наукова
БІБЛІОТЕКА при ХДУ
Інв. № 170699

ЗМІСТ

Стор.

Ударників соціялістичних ланів до літератури 3

А. Панів.—Ми стоїмо на варті Дніпрельстанів—поезії 5

І. Новіков—Танк—оповідання 7

П. Кононенко—Макеим—поезії 15

Т. Орисіо.—Христос—оповідання 16

М. Кожушний.—Пісня відваги—поезії 28

В. Сніжний—В Ободівській комуні—нарис. 29

М. Дукин.—Без протоптаних стежок—нарис 56

Д. Грудина—Десь від порогів верст за сорок—нарис 86

Я. Лімановський.—Білоруська література сьогодні—стаття 100

Підсумки II міжнародньої конференції пролетарських революційних письменників 113

Відозва.—До революційних письменників сільсько-господарського пролетаріяту й трудящого селянства до робіткорів та селькорів . . 116

Резолюція комісії МБРЛ у селянському питанні 118

Бібліографія

Ст. В-ко.—Годованець—У колектив. Байки 120

В. Засць.—Вільховий—Зелена фабрика 123

Хроніка

Письменників до радгоспів і колгоспів. В критичній секції Плуг. Праця німецької секції. В центральній студії „Плуг". Плужани в Лочаф. Літературно-мистецька хроніка Північного Кавказу. Зміст журналу за 1930 рік 125

Днями виходить № 1-2

ЗМІСТ

Головко.—Тривога (Уривок з роману „Три сини“)
Кононенко.—Більшовик (поезії)
Муринець.—Павуки (п'єса)
Ведмецький.—Метал і нафта (поезії)
Темченко.—Смерть Ахтамонова (оповідання)
Панів.—Межі (поезії)
Дукин.—Без протоптаних стежок (нарис)
Ясан (некролог)
Бублік.—Жнива (поезії початківця)
Чайка.—Осінь (поезії початківця)
Хроніка ударництва
Грудина.—Підкуркульницька „база“ в літературі
Нечай.—Лист

Бібліографія.

Метеорний.—Сайко Жайворонок степу
Ярмоленко.—Кириленко Натиск

Хроніка

Над чим працюють плужани. Книжкові новини. УРЕ. Диспут про Нечаєву творчість. Приїзд молдавських письменників.

1931 року

ЖУРНАЛ

„ПЛУГ“

1931 року

ВИХОДИТИМЕ НАКЛАДОМ ДЕРЖАВНОГО ВИДАВНИЦТВА

„ЛІТЕРАТУРА І МИСТЕЦТВО“

Збільшеним розміром на 7-м друкованих аркушів на місяць.

На рік коштуватиме 5 крб.. на півроку 3 крб., а окреме число 50 коп.

1931 року в журналі буде видруковано повісті, оповідання, п'єси, нариси та поезії видатних українських письменників та найкращі твори письменників братніх радянських республік.

У журналі, крім питань літературно-мистецьких, багато уваги буде віддано питанням політично-громадським, питанням культурної революції та питанням призову ударника до літератури

Центральна Наукова
БІБЛІОТЕКА при ХДУ
Інв. № 170699